

सत्ता धरापमा परेपछि कांग्रेसलाई गभर्नर दिन ओली तयार

■ प्रभाव संवाददाता

काठमाडौं- सत्ता नै धरमरमा परेपछि प्रधानमन्त्री केपी शर्मा ओली भागवण्डाको आधारमा गभर्नर पद कांग्रेसलाई छाड्न तयार भएका छन् । यसअघि एमाले अध्यक्षसमेत रहेका ओलीले गभर्नर कांग्रेसलाई नदिने लिएका थिए ।

नेपाल विद्युत प्राधिकरणलगायत विभिन्न ठाउँका प्रमुख नियुक्तीमा एमालेले आफू निकटकालाई नियुक्त गरेपछि कांग्रेस रुष्ट बनेको थियो । यसपछि कांग्रेस योजनाबद्ध रूपमा विपक्षी दलका नेता माओवादी केन्द्रका अध्यक्ष पुष्पकमल दाहालसँग नजिकिएका थिए । माओवादी अध्यक्ष दाहालले नयाँ वर्ष लागेसँगै सरकार परिवर्तन हुने बताएसँग एमालेमा संशयसमेत छायो । जसरकारण ओलीले नयाँ वर्षकै दिन एमाले मुख्यालय च्यासलमा सचिवालय बैठक डाकेका थिए । उक्त बैठकबाट ओलीले माओवादी अध्यक्ष दाहाललाई चेतावनी र कांग्रेसलाई सचेत गराएको थियो ।

एमाले तर्सिएसँगै कांग्रेस सभापति शेरबहादुर देउवा भोलिपल्ट प्रधानमन्त्री ओली भेट्न वालुवाटार पुगेका थिए । गभर्नर पदमा एमालेले लगातार आफ्नो भाग खोजेपछि, कांग्रेस महामन्त्री गगन थापाले बिचौलियाले प्रधानमन्त्रीको 'बेइरुम'सम्मै पहुँच बनाएको आरोप लगाएका थिए । त्यसपछि बुधवार उच्चस्तरीय राजनीतिक संयन्त्रको बैठक बस्यो । जसमा संयन्त्रकै संयोजक रहेका कांग्रेस उमसभापति पूर्णबहादुर खड्का र कांग्रेस महामन्त्री थापा उपस्थित भएनन् । जसकारण सरकार फर्नै र्सित बस्यो ।

गृहमन्त्री रमेश लेखकले छलफल राम्रै भएको र दुई दलबीच कुनै

- » माओवादी अध्यक्ष पुष्पकमल दाहालले नयाँ वर्ष लागेसँगै सरकार परिवर्तन हुने दाबी गरेसँग एमालेमा संशय
- » दाहालको दाबीपछि कांग्रेस सभापति शेरबहादुर देउवाद्वारा लगातार बैठक तथा परामर्श
- » गभर्नरका कारण पद नै धरापमा परेपछि प्रधानमन्त्री केपी शर्मा ओली लचक

समस्या नरहेको दावी गरे । त्यसैगरी उनले गभर्नर नियुक्तको विषयमा छनोट समितिले काम गरिरहेको छर्क गरे । 'प्रक्रिया अगाडि बढेको छ । सिफारिस समिति बनेको छ । सिफारिस समितिले छलफल गरेर प्रक्रिया अगाडि बढाउँछ । दलहरूका बीचमा समस्या हुनुपर्ने विषय नै हैन यो,' गभर्नर नियुक्तीमा विवादबारेको प्रश्नमा लेखकले भने ।

ओलीसँग गभर्नरबारे भइरहेको विषयमा छलफल गर्न देउवाले

बिहीबार बिहान पदाधिकारी बैठक राखे । उक्त बैठकमा अधिकांश नेताहरूले गभर्नर पद छाड्न नहुने तर्क पेश गरेका थिए । 'हामीले गभर्नर आफ्नै हुनुपर्छ भनेर कुरा राख्यौं, अधिकांशले यही विषयमा जोड दिएका थिए,' बैठकपछि कांग्रेसका एक पदाधिकारीले भने ।

त्यसपछि देउवाले गभर्नरमा नियुक्तीका लागि कांग्रेसबाट पठाउने व्यक्तिको नाम दिन प्रधानमन्त्री ओलीले भनिसकेको जवाफ दिए । गभर्नरका लागि गुणाकर भट्टको नाम दिइसकेको जनाउसमेत देउवाले बैठकमा दिएको एक पदाधिकारीले बताए । देउवाले गभर्नरका लागि सिफारिस गरेका भट्ट कांग्रेस प्रवक्ता डा प्रकाशशरण अर्थमन्त्री हुँदा उनका सल्लाहकार थिए । अमेरिकाबाट अर्थशास्त्रमा पिएचडी गरेका भट्ट हाल राष्ट्र बैंकका आर्थिक अनुसन्धान विभागका कार्यकारी निर्देशक हुन् ।

भट्टको नाममा सहमति जुटेमा उनको नाम छनोट समितिले पठाउनुपर्ने हुन्छ । चैत ११ गतेको मन्त्रपरिषदले उपप्रधान एवं अर्थमन्त्री विष्णुप्रसाद पौडेलको नेतृत्वमा तीन सदस्यीय गभर्नर छनोट समिति गठन गरेको थियो ।

» क्रमशः पृष्ठ २ मा

हिरासत पुगेका रवीन्द्र मिश्र र धवललाई कारबाही गर्ने लिड्देनको तयारी

- » राष्ट्रवादी विचार भएका दल, अभियान, समूहले गर्ने कार्यक्रमलाई पार्टीले सहयोग गर्ने तर त्यस्ता दल अभियान वा समूहको समितिमा रहेर कार्य गरेको पाइएमा स्वतः पदमा नरहने केन्द्रीय कार्यसम्पादन समितिको यस पूर्वको निर्णय सबै कार्यसमितिलाई जानकारी गराउने
- » यो निर्णय वरिष्ठ उपाध्यक्ष रवीन्द्र मिश्र र महामन्त्री धवल शम्शेर जबरालाई कारबाही गर्न गरिएको धलवनिकटको दाबी

राप्रपाले रोज्यो आन्दोलन

राप्रपाले राजसंस्था, हिन्दुराष्ट्र, प्रदेश खारेजी र भ्रष्टाचार अन्त्यका लागि समर्थन जुटाउन सबै पक्षसँग छलफल र अन्तरक्रिया गर्ने राप्रपाको निर्णय छ । काठमाडौं उपत्यकाको सबै वडामा आन्दोलनको तयारी गर्ने, त्यसका लागि समन्वय गर्न केन्द्रीय र प्रदेश तहका नेताहरूलाई खटाउने भएको

छ । आन्दोलनसम्बन्धी विषयमा योजना बनाउन तथा तत्काल आवश्यक निर्णय लिनु परेमा पार्टी अध्यक्षको संयोजकत्वमा पूर्वअध्यक्षहरू र उपाध्यक्षहरू रहेको समितिलाई जिम्मेवारी दिने निर्णय गरेको छ । आन्दोलनको कार्यक्रमसँगै जिल्ला अधिवेशन पनि गर्ने निर्णय राप्रपाको छ ।

अभियान वा समूहको समितिमा रहेर कार्य गरेको पाइएमा स्वतः पदमा नरहने केन्द्रीय कार्यसम्पादन समितिको यस पूर्वको निर्णय सबै कार्यसमितिलाई जानकारी गराउने । सुवेदी नजरबन्दमा परेपछि राजावादीहरूले गठन गरेको संयुक्त जनआन्दोलन समितिको कार्यवाहक संयोजक जगमान गुरुङ छन् । यो समितिको यसअघि सुवेदी संयोजक थिए । समितिको सदस्यसचिव राप्रपा वरिष्ठ उपाध्यक्ष मिश्र र आन्दोलन

परिचालन समिति संयोजक महामन्त्री धवल थिए । समितिमै राप्रपाका दुई पूर्वअध्यक्ष पशुपति शम्शेर जबरा र डा. प्रकाशचन्द्र लोहनी छन् । नेता हरिवहादुर बस्नेत पनि समितिमै छन् । लिड्देनको अध्यक्षतामा बुधवार बसेको कार्यसम्पादन समिति बैठकले गरेको निर्णय यी सबै नेताप्रति आकर्षित हुने देखिएको छ ।

धवलनिकट कार्यसम्पादन समिति सदस्यले स्वतः पदमा नरहने भन्ने निर्णय पार्टी विधानविपरीत

रहेको बताए । पार्टीको गत एकता महाधिवेशनबाट पारित विधानको मस्यौदा निर्माणमा क्रियाशील ती नेताले पार्टी बैठकको निर्णयको विरोध गर्दै भने, 'विधानमा केन्द्रीय समितिमा कसैलाई अनुशासनको कारबाही गर्नुपरे प्रस्ताव अध्यक्षले पेस गर्नुपर्छ । कारबाही गर्नुपर्ने भए केन्द्रीय समितिले अनुशासन समितिमा प्रस्ताव पठाउँछ । समितिले छानविन गर्छ । कारबाही गर्नुपरे गर्छ, नभए गर्दैन । तर, स्वतः कारबाहीको विषय विधानमा छैन । त्यो विधानविपरीत छ ।'

अध्यक्ष लिड्देनले मिश्र, जबरासहितका नेताहरूलाई कारबाही गर्नेगरी अधि बढेपछि उनको आलोचना भएको छ । कारबाही गरिए पार्टी अराजकतातिर जाने र पार्टीको आन्तरिक प्रजातन्त्र कमजोर हुने दावी पनि गरे ।

गत चैतको दोस्रो साता बसेको पार्टीको मूल आन्दोलन परिचालन समितिको बैठकले सर्वसम्मत रूपमा १५ चैतको तीनकुने प्रदर्शनलाई समर्थन गर्दै त्यहाँ जाने निर्णय गरेको थियो । निर्णय भएको लिड्देनकै अध्यक्षतामा बसेको बैठकबाट हो । सोही निर्णयको आधारमा राप्रपाका नेता कार्यकर्ताहरू तीनकुने प्रदर्शनमा सहभागी भएका थिए । बैठकमा त्यसबेला मिश्र, जबरालगायत नेताहरू सुवेदी संयोजक रहेको संयुक्त जनआन्दोलन समितिमा रहे के हुन्छ ? कुनै निर्णय गरिएको थिएन ।

तर, यस्तो निर्णयपछि अध्यक्ष लिड्देनको पार्टीकै नेता कार्यकर्ताहरूले आलोचना गरिरहेका छन् । मिश्र र राणा १५ चैतदेखि हिरासतमा छन् ।

» क्रमशः पृष्ठ २ मा

सन्दर्भः वैदेशिक रोजगार

इजरायल जान धमाधम करार सम्झौता

प्रतिबन्ध खुलेपछि जिटुजीमार्फत ठण्डै साढे चार नेपाली पुगे इजरायल

■ ममता थापा

काठमाडौं- युद्धका कारण बन्द भएको इजरायलले रोजगारी खोलेपछि, फण्डे ४२९ जना नेपाली श्रमिक त्यहाँ पुगेका छन् । दीर्घकालीन स्याहार केन्द्रमा सहायक कामदार (केयरगिभर)का लागि उनीहरू जिटुजी प्रणालीमार्फत इजरायल पुगेका हुन् । सरकारले युद्धग्रस्त इजरायलमा कामदार पठाउन लगाएको प्रतिबन्ध हटाउँदै गत वर्षको असार ११ गते रोजगारीका लागि आवेदन आह्वान गरेको थियो । त्यसयता त्यहाँ नेपाली कामदारहरू जाने क्रमले निरन्तरता पाएको वैदेशिक रोजगार विभागको तथ्यांकमा देखिन्छ ।

विभागका अनुसार हाल इजरायल जान सम्पूर्ण तयारी पूरा गरेकाहरूको धमाधम करार सम्झौता आइरहेको छ । गत फागुनमा २५० जनाको भिसा स्वीकृत भएको थियो । वर्षको अन्तिम महिना चैतमा पनि करिब १९० जनाको भिसा आएको विभागले जनाएको छ । चैत ५ गते ९० जना र चैत २८ गते ९९ जनाको भिसा आएको हो ।

गत वर्ष असार ११ गते खुलेको आवेदनबाट छनोट भएकामध्ये माघ १५ गते पहिलोचोटि २४ जनाले सम्बन्धित रोजगारदाताबाट करार सम्झौता प्राप्त गरेका थिए । त्यसयता विभागमा सम्झौता आउनेक्रमले निरन्तरता पाएको

छ । पहिलो चरणमा ९१९ जनाको करार सम्झौता आउने जनाइएको छ । दुई महिनामै आधाभन्दा बढी अर्थात् ५५ प्रतिशतको करार सम्झौता आइसकेको छ । यस अवस्थामा बाँकीलाई पनि यो वर्षको केही महिनाभित्र लगिसक्ने विभागका अधिकारीहरू बताउँछन् । यद्यपि, त्यहाँका रोजगारदाताको आवश्यकताअनुसार सम्झौता प्राप्त हुने भएकाले काँति समयभित्र कामदार लगिसक्ने भन्नेचाहिँ टुंगो नहुने विभागअन्तर्गतको इजरायल शाखाका निर्देशक गिरिराज ज्ञवालीको भनाइ छ ।

असारमा केयरगिभरका लागि आवेदन आह्वान भएपछि चार हजार २४

जनाले अनलाइन फाराम भरेका थिए । तीमध्ये तीन हजार ४६१ वटा आवेदन स्वीकृत भएको थियो । आवेदन स्वीकृत भएकामध्यबाट दुई हजार ११२ जनालाई चिट्ठा (लट्री)बाट छनोट गरिएको विभागले जनाएको छ । छनोट भएका एक हजार जनाको स्वास्थ्य परीक्षण (मेडिकल) मा ९२३ जना उत्तीर्ण भए । उनीहरूमध्ये चार जना पूर्वप्रस्थान अभिमुखीकरण तालिममा अनुपस्थित भएकाले पहिलो चरणमा ९१९ जनाको करार सम्झौता आउने विभागले जानकारी दिएको छ । अभिमुखीकरण लिएर बसेकाहरूको सम्झौता आइसकेपछि लट्रीमा नपरेकाहरूलाई पनि लग्न सक्ने

इजरायल शाखाका निर्देशक ज्ञवालीले बताए । 'यसअघि चिट्ठामा फालिएकाहरूलाई पनि लगेको छ । यसपटक पनि लट्रीबाट छनोट भएकाहरूलाई लग्न सक्छ,' उनले प्रभावसँग भने ।

सन् २०२३ अक्टोबरमा हमास र इजरायलबीच युद्ध सुरु भएपछि, 'लर्न एण्ड अर्न' कार्यक्रममा गएका १० नेपाली विद्यार्थीको ज्यान गएको थियो । त्यसपछि, केही समयका लागि इजरायलमा श्रमिक पठाउने प्रक्रिया बन्द थियो । यद्यपि, प्रतिबन्धको अवधिमा पनि व्यक्तिगत श्रम स्वीकृति लिएर र श्रम स्वीकृति नवीकरण गरेर इजरायल जाने क्रम कायमै रह्यो । चालु आर्थिक वर्षको साउनमा २८, भदौमा २६, असोजमा ३७, कात्तिकमा १११, मंसिरमा ९०, पुसमा ४७, माघमा ४६, र फागुनमा ३० जना पुनःश्रम स्वीकृति लिएर इजरायल गएका विभागको तथ्यांक छ ।

व्यक्तिगत श्रम स्वीकृति लिएर जानेहरूको संख्या भने न्यून छ । गत साउनमा ११, भदौमा छ, असोजमा दुई, कात्तिकमा एक, मंसिरमा ए र फागुनमा एक जना व्यक्तिगत श्रम स्वीकृति लिएर इजरायल गएका छन् । गत आर्थिक वर्ष २०८०/८१ मा व्यक्तिगत, संस्थागत र पुनः श्रम स्वीकृति लिएर एक हजार पाँचजना इजरायल गएका थिए ।

» क्रमशः पृष्ठ २ मा

जनहितमा जारी सन्देश

हावाहुरी बाट जोगिन घर लगायतका संरचना बलियो बनाऔं

हावाहुरीलाई रोक्न सकिदैन, तर पूर्वतयारी गर्ने हो भने हावाहुरीबाट हुने क्षति कम गर्न सकिन्छ ।

- घरको संरचना बलियो बनाऔं ।
- हावाहुरी चल्न थाले इयालढोका थुनौं ।

- छानालाई ग्याबियन तारले राम्ररी कसेर बाधौं ।
- टिनको छानालाई जे-हुक (J-Hook) ले कसौं ।

- छतमा गमला बाधेर मात्र राखौं ।
- जस्तापाता लगायतका वस्तुहरू खुल्ला र जथाभावी नछोडौं ।

- भीडभाडमा भएका बेला हावाहुरी चले भागदौड नगरौं, बिस्तारै सुरक्षित स्थानमा जाऔं ।

- मोटरसाईकल, गाडी चलाईरहेको बेला हावाहुरी चले रोकेर सुरक्षित स्थानमा बसौं ।

- कतै कुनै सुरक्षित ओत नभेटे थुक्क बसेर दुवै हातले टाउँको छोपी घोघे परौं ।

प्रभाव दैनिक

www.prabhabinline.com

प्रभाव पब्लिकेसन प्रा.लि.

काठमाडौं-७, लिफ्त, काठमाडौं

गभर्नरमा खुलेआम राजनीति

देशको अर्थतन्त्र नियमन गर्ने प्रमुख संस्था हो राष्ट्र बैंक । अर्थतन्त्रको नाडी छान्ने र भावी रणनीति बनाउने यो संस्थाको प्रमुख हुन् गभर्नर । गभर्नरले नोटमा हस्ताक्षरमात्र गर्दैन् आफ्नो कार्यकालमा अर्थतन्त्रको अवस्थालाई कस्तो बनाउने भन्ने छापसमेत छाड्छन् । तर यस्तो संस्थाको प्रमुख पद नियुक्तीमा राजनीतिक दलले खुलेआम राजनीति गरेको देखियो । सत्तामा रहेको प्रमुख ठूला दुई दल नेपाली कांग्रेस र नेकपा एमालेबीच यो पदका लागि हानथाप नै भयो । कतिसम्म भने यो पदका लागि कांग्रेस एमालेसँगको सरकार छाड्नसमेत तयार भयो ।

हुन त एमाले पनि यस्तो कार्यमा कम छैन । भर्खर बिदा भएका गभर्नर महाप्रसाद अधिकारी एमालेकै कोटामा गभर्नर भएका हुन् । उनी यतिसम्म विवादमा तानिए कि, एमालेको आर्थिक विभागमा एम अधिकारी बनेर बसे । यही कारण अरु दलबाट अर्थमन्त्री हुँदा उनलाई दोष लगाउन सजिलो भएको पनि थियो ।

नेपाली कांग्रेसका तर्फबाट अर्थमन्त्री हुँदा डा प्रकाशशरण महत र माओवादीबाट अर्थमन्त्री हुँदा वर्षमान पुनले अधिकारीलाई दोष लगाउन छाडेनन् । अर्थतन्त्रलाई ट्र्याकमा ल्याउनमात्र हैन, अर्थतन्त्रको सही सूचना दिएर राष्ट्र बैंकले देशका विकासका लागि सहयोग गर्नुपर्छ । तर भर्खर बिदा भएका गभर्नर अधिकारीले बिग्रेको अर्थतन्त्रलाई कहिल्यै सही सूचना दिएनन् । संकटग्रस्त अवस्थामा पुगेको अर्थतन्त्रलाई उनको रिपोर्टमा जहिल्यै सुधारोन्मुख भनेर लेखिन्थ्यो । जसकारण अहिले अर्थतन्त्र निकै खल्बलिएको छ ।

दलहरूले अधिकारी प्रकरणबाटै सिक्नुपर्ने हो यो पदका लागि खुलेआम राजनीति गर्न हुन्न भनेर । सक्षम र स्वतन्त्र व्यक्तिलाई उक्त पद दिनुपर्नेमा तेरोमेरो भन्दै भागबण्डामा उत्रेर फेरि पनि दलहरूले गलत नजिर बसाएको छ । दलहरूको यही तालका कारण दिनानुदिन जनता आक्रोशित भएका हुन् । यस्तो भागबण्डाले भोलिका दिन कस्तो होला भनेर अहिले नै कल्पना गर्न सकिन्छ । त्यसै त राजनीतिक दलप्रति रुष्ट सर्वसाधारण यसरी एउटा पदका लागि हानथाप गरेको देख्दा कस्तो लाग्ला ? स्वभाविक रूपमा यो गलत छ । यस्तो विषयलाई निरुन्साहित गर्न दलहरूले सक्नुपर्थ्यो । तर ‘आफ्नै हात जगन्नाथ’ शैलीमा दलले आफ्नो बल देखाइरका छन् । यस्तै प्रवृत्ति दलले देखाइरहे अवका दिनमा ‘नो नट अगेन’ जस्ता आन्दोलनलाई थप बल मिल्दै जाने छ भने दलहरूको भविष्य विस्तारै मेटिँदै ।

श्रम सरोकार

वैदेशिक रोजगारीमा जाने श्रमिकका लागि आवश्यक जानकारी

- वैदेशिक रोजगार विभागबाट श्रम स्वीकृति लिएरमात्र जानुपर्दछ ।
- सरकारले खुला गरेका मुलुकहरूबाहेक वैदेशिक रोजगारका लागि जान नहुने देशहरू विभागको वेबसाइटमा हेर्न सकिन्छ ।
- १८ वर्ष उमेर पूरा नभई वैदेशिक रोजगारमा जान पाइँदैन । खाडी मुलुकमा जान महिला धरेलु कमदारको हकमा २४ वर्ष उमेर पूरा भएको हुनुपर्दछ ।
- श्रम स्वीकृति लिएर व्यक्तिगतरूपमा पनि वैदेशिक रोजगारमा जान सकिन्छ ।
- वैदेशिक रोजगारमा जानुअघि कम्तीमा १० लाख रूपैयाँ वरावरको विमा गराउनुपर्दछ ।
- सरकारबाट स्वीकृति प्राप्त स्वास्थ्य संस्थामा स्वास्थ्य जाँच गराएर मात्र जानुपर्दछ ।
- वैदेशिक रोजगारमा प्रस्थान गर्नुअघि पूर्वप्रस्थान अभिमुखीकरण तालिम अनिवार्य लिनुपर्दछ । महिला कामदारले अभिमुखीकरण तालिमका लागि तिरैको रकम वैदेशिक रोजगार बोर्डबाट सोधभर्ना पाइन्छ ।
- वैदेशिक रोजगारमा जान रोजगारदाता र पठाउने कम्पनीसँग करार गर्नुपर्दछ ।
- श्रम स्वीकृतिका लागि करार अवधि तीन वर्षसम्मको भएमा एक हजार ५०० रूपैयाँ र तीन वर्षभन्दा बढीको भएमा दुई हजार ५०० रूपैयाँ कल्याणकारी कोषमा जम्मा गर्नुपर्दछ ।
- विभागले तोकेबमोजिम सीपको तालिम लिई सोको प्रमाणपत्र पेस गर्नुपर्दछ ।
- वैदेशिक रोजगारमा जाँदा स्वदेशी विमानस्थलको प्रयोग गर्नुपर्दछ ।
- म्यानपावर कम्पनीलाई तिरैको पैसारी रसिद लिनुपर्दछ ।
- सम्भौताबमोजिम रोजगार उपलब्ध नगराएमा कामदार वा निजको आफन्तले विभागसमक्ष क्षतिपूर्तिका लागि उजुरी दिन सक्ने छ ।
- कामदारले आर्जन गरेको रकम बैंक वा इजाजत प्राप्त बैंकिङ सेवा प्रदान गर्ने संस्थामार्फत स्वदेश पठाउनुपर्छ ।
- करारबमोजिम सुविधा नपाई कामदार अलपत्र परी स्वदेश फर्काउन परेमा म्यानपावरले नै स्वदेश फर्काउनुपर्ने छ ।
- कामदारले भिसाको म्याद, करार अवधि र श्रम स्वीकृतिको म्याद सकिएपछि स्वदेश फर्कनुपर्दछ ।

विचार

सुवर्णपुरी सभ्यता

केन्द्र- पशुपतिनाथ, बौद्ध, चावहिल

नौ अंजिमा पीठ, नौ जातका नेवार, नौ चोक, नौ कुण्ड संयोजन गरी बसाइएको हुँदा नेपाल भाषामा ग्वल भनिएको हो। महासामन्त अंशुवर्माले देवपतनमा दरबार सारेपछि, प्राचीन पाशुपत भूमिलाई व्यवस्थापन गरिएको भनाइ रहेको छ । सो दरबारमा ने.सं. ३७४ मा राजा जयदेव, ने.सं. ४४० मा राजा अरिदेव द्वितीय, ने.सं. ९६६ मा राजा जयप्रकाश मल्ल, राजा नरेन्द्रप्रकाश मल्लसम्मलाई यही राजा घोषणा गरिएको भन्नुले पनि देवपटन ग्वल क्षेत्रमा नै प्राचीन दरबार रहेको प्रमाणित हुन्छ । ने.सं. ८३६ मा राजा भास्कर मल्लको राज्यकालमा काठमाडौँ लायक कुमारीको अचानक मृत्युहुँदा देवपतनकी कुमारीलाई वसन्तपुर गद्दीमा विराजमान गराइएको भन्नुले पशुपतिनाथको पवित्रभूमि आदिकाल देखिनै विकसित बस्तीको रूपमा रहेको खुल्दछ ।

तर गणतन्त्रकालमा देवपतनको नौ कवलमध्ये मृत्यञ्जय कवलका ११९ घर जात्रा पर्व गुथिसंग सम्बन्धित नेवारहरूलाई स्थानान्तर गरी उमाकुण्ड र सितु क्षेत्रमा सारिएको थियो । 'हिस्ट्री अफ नेपाल, क्याब्रिज युनिभर्सिटी'को पृष्ठ ११३ मा लेखिएको छ- किरातवंशको पतनपछि पाँचौँ सोमवंशी राजा भाष्कर वर्माले पशुपति त्रैलोक्यवंशरी बुद्ध विहारको छानामा सुनको जलप लगाई सुवर्णपुरी नाम राखेका थिए, भनिएको छ । भाष्कर वर्मापछि, राजा पशुप्रेश्वदेवले विश्व प्राणी जगत पशु हो र पशुका मालिक पशुपतिनाथ नामाकरण गराएको विश्वास गरिन्छ ।

पाशुपत क्षेत्रमा आकारमा बुद्ध र निराकारमा शिव एक हुन्, दुई होइनन् भन्ने तथ्यको ज्वलन्त प्रमाणका लागि प्रत्येक वर्ष मुखाष्टमी अर्थात् कार्तिक शुक्लअष्टमी दिन नाथलाई बुद्ध मुकुटको छायाँ दर्शन गराइन्छ भने पशुपतिनाथलाई शैव, बौद्ध, जैन, सिख, किरात, नागा, गणपदमात्र नभई नास्तिकहरूको पनि साभ्ना धार्मिक तीर्थस्थल मानी भक्तिभाव दर्शाइन्छ । त्यसैले त पाशुपतक्षेत्रमा पूर्वीय सभ्यताको पहिचान, आस्था, संस्कार, संस्कृति पाइन्छ, भनिएको हो ।

गृहेश्वरी

आकाशरूपी पिता शिव परमात्मा पशुपतिनाथको दर्शनमा वीजस्वरूप सेतो चन्दन प्राप्त गर्दछौँ भने पृथ्वीमाता पार्वती गृहचेश्वरीको प्रसाद रजरूपी रातो टीका प्राप्त गर्दछौँ । तान्त्रिक पद्धतिमा पुजित मातृशक्ति गृहचेश्वरी ने.सं. ७३३ मा राजा प्रताप मल्लले बालाजुस्थित पुरानो गृहचेश्वरी साधना गरी स्थापना गराएको बताइन्छ । मातृसत्तात्मक समुदायका लागि गृहचेश्वरी नै पहिलो पुजित आस्थाकी देवी हुन् । त्यसैले शाकहरू विवाह, ब्रतबन्ध वा कर्मकाण्डका लागि गृहचेश्वरीमा नै पुगे परम्परा रहेको हो । कलात्मकताको हिसावबाट गृहचेश्वरी आकर्षक एक तले स्वरूपमा छ ।

मन्दिर स्थापनाका सम्बन्धमा एक अलौकिक आख्यान जडिएको पाइन्छ, आख्यानुसार एक जना तेल बेच्दै हिँड्ने मानन्धर व्यापरीले व्यापार गर्दै हिँड्दा थाकेपछि, सधैँ हालको गृहचेश्वरी रहेको स्थानको रुखमुनि भुसुक्कै निदाउँथे र । निदाउँदा एकपल्ट ती तेलीलाई देवीले सपनामा आफू बालाजुस्थित गृहचेश्वरी जमिनमुनी रहेकोले उत्खनन् गर्न भनिछन् देवीको आग्रहलाई राजासमक्ष पुर्‍याउँदा तन्त्रज्ञानी राजा प्रताप मल्लले ध्यानदृष्टिले हेर्दा तथ्य कुरा थाहा पाएर सोही ठाउँमा देवी स्थापना गरिएको भन्ने छ ।

किरातेश्वर

प्राचीन किरातेश्वर महादेवको शिलाको विशाल शिवमूर्ति गौरीघाट नजिक डाँडामाथि अवस्थित रहेको छ । एक कथनअनुसार भगवान् शिव किराती भेषमा पाशुपतक्षेत्रमा विचरण गरेर हिँड्दा कैलाशमा पार्वतीलाई महादेव हराएकोमा ठूलो चिन्ता परेछ र पार्वती पनि वर्तमानको गौरीघाटमा बसेर ध्यान गरी हेर्दा शिवलाई किराती भेषमा देखि आफू पनि किरातिनीको भेषमा विचरण गर्दै जाँदा किराती भेषमा समागमन भएको पवित्रस्थल किरातेश्वर नाउँबाट प्रख्यात भएको कथन छ । जहाँको शिवस्थलमा भजन किर्तन भक्तिसंगीत हुने गरेको पाइन्छ ।

विश्वरूप र जोरखनाथ

पशुपति र गृहचेश्वरीबीच मृगस्थली स्लेषमान्तक वनमा विश्वरूप र नाथ सम्प्रदायको गोरखनाथ शिखर शैलीको प्रख्यात देवस्थलहरू छन् । त्यसैगरी गुम्बजशैलीमा ठडिएको विश्वरूप ने.सं.९६६ देखि १०० वर्ष लगाएर निर्माण भएको भन्ने भनाइ रहेको छ । १५.८० वर्ग स्व्वायर मिटर आधार ३२ मिटर उचाइ तीनतले गुम्बजाकार विश्वरूप मन्दिरमा १३ वटा गजुरसहित चार मिटरभन्दा अग्ला अर्धनरेश्वरका मूर्तिहरू छन् । त्यसैगरी, योगी नरहरिनाथलाई दफनाएको पवित्रस्थान शिखरशैली मन्दिर मल्लकालमा निर्मित भएको खुल्दछ । भनिन्छ, आसामबाट मच्छिन्द्रनाथ नेपाल ल्याउँदा यही मठमा नागआसन बसेका थिए । जब गुरु मच्छिन्द्रनाथलाई देखे गुरु गोरखनाथले सम्मानका लागि आसनबाट उठिँदैंदा नाग आसन सबै खुला भई वर्षा भई देशमा सहकाल प्रारम्भ भएको विश्वास गरिन्छ ।

मछिछन्द्र जाणेश र जयवाजेश्वरी

पाटनको रातो मच्छिन्द्रनाथको जात्राअघि देवपतनको मच्छिन्द्र गणेशलाई पूजा गर्नुपर्ने धिधान रहेको छ । पशुपतिनाथको पश्चिम गेट प्रवेश गर्ने बाटोकै छेउ प्रतिस्थापित गणेश मन्दिरबाट बाटोको पारिपट्टी तीनतले प्यागोडाशैलीको धातुछाने जयवागेश्वरी मन्दिर रहेको छ । पाशुपतक्षेत्रका पुज्यपीठमध्ये सर्वाधिक प्रतिष्ठित जयवागेश्वरी मन्दिर पनि शिवपुरीस्थित बागद्वारमातालाई यहाँ अष्टमातृकाको रूपमा सारिएको भन्ने कथन छ । वागेश्वरीलाई वाघको छाला धारण गरेका शिवस्वरूप भैरवकी आधशक्ति पार्वतीका अनेक पहिचानमध्ये एक देवीका रूपमा पनि पुज्ने गर्दै आइरहेको पाइन्छ । त्यसैले सतीप्रथाको वेला लोग्नेको मृत्युमा सती जाने महिलाहरूले आफ्ना गरगहना सबै उनै देवी जयवागेश्वरीमा समर्पित गर्दै चढाउँथे भन्ने छ । त्यसैले देवीको ढुकुटीमा पशुपतिमाभन्दा बढी गहना समर्पित कामा रहेको छ । एक अर्का भनाइअनुसार जयवागेश्वरीलाई राजा धर्मदेवले शिवपुरीबाट नभई तिब्बतको मानसरोवरबाट साँगु शालीनदीहुँदै पशुपतिमा स्थापित गरिएको हो ।

राजराजेश्वरी तलेजु

पाशुपतका पीठहरूमा बज्रेश्वरी, कोटेश्वरी, भ्रम्केश्वरी, भुवनेश्वरी, मंगलेश्वरी, जयवागेश्वरी, राजराजेश्वरीका आख्यान छन् । भनिन्छ, राजा रणबहादुर शाहको मृत्युमा उनका धेरै रानीहरूमध्ये तामाङनी रानी राजराजेश्वरी सती जान मानिनछन् । तर, जल्लादरुपि तत्कालीन राणा शासक र समाजले उनलाई जीवितै काठको चिपटले कञ्चटमा हानी हत्यागरी जलाइँलिए छन् । उनैको स्मरणमा घाटको नाम राजराजेश्वरी राखिएको भनाइ छ । जहाँ आदिकालदेखि नै प्रत्येक वर्ष भक्तपुरबाट नवदुर्गा ल्याएर गणनृत्य गराउनुपर्ने परम्परा पाइन्छ ।

बौद्ध महाचैत्य

बौद्धनाथ महाचैत्य ३६ मिटर उचाइको राहेको छ । उत्तर घ्याङगुठी र बालरक्षक अंजिमाँको मन्दिर रहेको छ । सूचना विभागका अनुसार, २० मिटर उचाइसहितको तीन मण्डलाकार प्रदक्षिणा छ । भन्‍याङको उत्तर मन्दिरका संरक्षक हात्तीचढेकी बज्रपाणी र खड्गपाणीका दुई मूर्ति छन् भने चारैतिर छ वटा साना चैत्यहरू र १८० देवताका मूर्ति लहरै राखिएका छन् ।

चैत्यमा १४७ खोपा ७३५ वटा तामाका उञ्माने पेमे हुँ मानेहरू छन् । हर्मिकातर्फ शान्ति र प्रज्ञाका आँखा, १३ भुवनले बुद्धत्वको प्रतिनिधित्व गर्छ । कस्युपा, शाक्यपा, गेलुक्मा र त्रिडमापा सम्प्रदायका छुट्टाछुट्टै महायानी गुम्वाहरू छन् यहाँ । लोकोक्तिअनुसार उपत्यकामा खडेरीले नारायणहिटीसमेत सुके छ । ज्योतिषले बत्तीसै लक्षणयुक्त व्यक्तिको बत्ती दिएमा वर्षा र सहकाल सुरू हुने राजा धर्मदेवलाई सुभाए छन् । राजाले राजकुमार मानदेवलाई भने कि भोलि बिहान मुहानमा सेतो कपडाले ढाकेकोलाई दुई टुक्रा हुनेगरी काटिदिन् । आज्ञा मुताविक काटिएको वस्तु आफ्नै पिता धर्मदेव रहेको थाहा पाए ।

भयभीत मानदेवले साँगु बज्रयोगिनीको आज्ञा मुताविक बौद्धनाथ निर्माण गरे । बचेको सामग्रीबाट

चावहिल धन्दोचैत्य बनाएको भन्ने रहेको छ । अर्को आख्यानुसार सुब्बाको कारण रातभर खुला आकाशमा कपडा फिजाएर शीत संकलन गरी शीत निचोरेर स्तुप बनाएकाले नेपालभाषामा खसु-शीत र ती-भोलबाट खास्ती भनिएको भन्ने पनि रहेको पाइन्छ । छुट्टै आख्यानअनुसार तिब्बती लामा हलाको मृत्युपछि नेपालका राजा मानदेव प्रथमको रूपमा जन्म भयो । खासा चैत्य बनाउन एकजना तामाङनीले राजालाई एउटा गोरूको छलाले ढाक्ने जमिन मागे । राजाको आज्ञाले महिलाले गोरूको छलालाई धागोको डोरीले जमिन नाप्दा हालको बौद्ध चैत्य बनेको हो । विश्वसम्पदामा सूचीकृत बौद्धनाथमा बुद्ध जयन्ती, ल्होछार, तेमाल जात्रा, रोपाईँजात्रा, छेच्यू पूजालगायत मनाइन्छ ।

चाबहिल चैत्य, चारुमति विहार र चन्द्र विनायक

किरातकालमा चाभेचौरी भनिन्थ्यो चावहिललाई । चावहिललाई संस्कृतमा समाधिमण्डप महाविहार भनियो । चावहिल सम्राट अशोककी छोरी चारुमतीको नाउँबाट चावहिल बनेको भन्ने कथन छ तर सो सत्य नभई राजा प्रताप मल्लकालीन ने.सं. ७६१ ल्हामा व्यापारीहरू तिब्बत जाँदा रात बस्ने भएकोले नेपालभाषामा चाहिनाबाट, चावहिल रहेको कथन छ । किरातराज्यका चौथा राजा थोरै हाडको राज्यकालमा, गोकर्णमा विफरको महामारीबाट वचन थोरैहाडले चाभेचौरीमा राजधानी सारेको भनाइ छ । भारतका सम्राट अशोककी छोरी चारुमतीको विवाह देवपालसँग भएको र चारुमतीबाट चावहिल कुनै प्रमाण नरहेको इतिहासविद् भुवनलाल प्रधानद्वारा लिखित चाभेचौरि चावहिल पुस्तकमा उल्लेख छ ।

चावहिल स्तुप (धन्‍दो चैत्य) र जीवित देवी कुमारी

धन्‍दोचैत्य राजा मानदेवका पिता धर्मदेवद्वारा लिच्छवी संवत् ५०० मा निर्मित गोपाल वंशावलीमा छ । मखनबहालका बज्राचार्यबाट चावहिल संधका शाक्यहरूकी कान्छी छोरीलाई विधिवत् छानिने हुँदा यहाँकी कुमारीलाई आर्कस्मिक कुमारी पनि भनिन्छ । कथनकदचित्त वसन्तपुर कुमारीको तलमाथि भएमा चावहिल कुमारीलाई गद्दीमा विराजमान गराइन्छ । ने.सं. ८३६ भाष्कर मल्लको राज्यकालमा लायक कुमारीको निधन हुँदा चावहिलकी कुमारीलाई वसन्तपुर गद्दीमा बसाइएको भन्ने गरिन्छ । ने.सं. ८५० मा गंगारानी नाउँकीले चारुमती विहार जीर्णोद्धार गराएको बताइन्छ ।

क्वथु वहिल (गजानगज महाविहार)

धर्मचक्र महाविहार (क्वथु वहिल) स्थानीय शाक्यवंशका पुर्बा गगन कनिष्ठ शाक्य भिक्षुले स्थापित तल्लो टोलको वहिल हो यो। अश्वमे्य बुद्धप्रति समर्पित दुईतले क्वथु वहिलको कक्षभित्र पञ्चबुद्ध र पद्मपाणी लोकेश्वरका मूर्ति छन् । ने.सं. ७५२ आंगवो निर्मित कुटुबहीलमा महाकाल, नाग र ध्वं जुजु स्याल राजाको पूजा हुन्छ । कार्तिक पूर्णिमाको दिन ।

चन्द्रविनायक चावहिल जाणेश

जनश्रुतिमा, हाँडीगाउँको धनगणेशबाट सारिएको हो, चन्द्रविनायक । काठमाडौँ उपत्यकाका चार विनायक (सूर्यविनायक, जलविनायक, सिद्धीविनायक र चन्द्रविनायक) मध्ये मानिन्छ, चन्द्रविनायक । चोर्छे भजन दुईतले धातुछाने प्यागोडाशैलीका घर छन् । लिच्छविकालीन मन्दिर राजा प्रताप मल्लद्वारा पुर्ननिर्मित मानिन्छ । शरीरमा खटिराले दुख दिए, यस गणेशशानमा पुज्ने गरिन्छ ।

मैजुबहाल ठ्हेजविहार र बाँकोट कुमारी

चावहिल चोकको पूर्व बौद्धतर्फ नगई गृहचेश्वरीतर्फ छिर्ने गल्लीमा मैजुबहाल सडकछेउमा छ । भाषा वंशावलीअनुसार मारवाड देशका राजा सुदत्तकी रानी पिंगलाले गृहचेश्वरीदेवीको वरदान पाएपछि बहाल र हुंगेधारा निर्माण गरेकी थिइन् । बाँ अर्थात् बलि वा अखडा भन्ने अर्थ लाग्दछ नेपाल भाषामा । कुमारी अखडा, बाँकोट चावहिल चक्रपथ थुम्को हो । फागुपूर्णिमाको दिन बाँकोट कुमारीको विशेष ज्यापुपूजा हुने गर्दछ ।

- कुसुम थापा

चाँगुनारायण, भक्तपुर

अभिनेत्री अरुणिमा लम्साल अमेरिका उडेकी छन् । श्रीमान् युवराज श्रेष्ठसँग सम्बन्ध विच्छेदको विषय चर्चा आएपछि उनी मंगलबार नै सुदुक्क अमेरिका उडेकी हुन् । केही दिन अगाडि केही युटुबमा अन्तर्वाताको क्रममा उनले श्रीमान् युवराज श्रेष्ठविरुद्ध अदालतमा सम्बन्ध विच्छेदको मुद्दा दायर गरेको बताएकी थिइन् । उक्त विषयलाई लिएर उनीमाथि टिप्पणी हुन थालेपछि उनी अमेरिका उडेकी हुन् । केहीअघि मात्र नेपाल आएकी उनी वेब सिरिज 'घर बट इन अमेरिका' को कार्यक्रमका लागि आएको बताइए पनि ट्रेलर रिलिज कार्यक्रममा सहभागी नै नभई उनी अमेरिका उडेकी छन् । विच्छेदको प्रश्नबाट भाग्नका लागि उनले कार्यक्रमलाई स्किप गरेकी हुन् ।

चलचित्रसम्बन्धी कानुनलाई संशोधन गर्न बनेको विधेयक संसद्मा पेस हुने

■ प्रभाव संवाददाता

काठमाडौँ- यही वैशाख २ गते सोमबार बसेको मन्त्रिपरिषद् बैठकले चलचित्रसम्बन्धी कानुनलाई संशोधन र एकीकरण गर्न बनेको विधेयक सङ्घीय संसद्समक्ष पेस गर्न स्वीकृति दिने निर्णय गरेको छ ।

सञ्चार तथा सूचना प्रविधि मन्त्रालयद्वारा निर्णय सार्वजनिक भएसँगै चलचित्रकमी उत्साहित देखिएका छन् । विसं २०२६ को चलचित्र ऐनलाई प्रतिस्थापन गर्नेगरी ल्याउन लिएएको उक्त विधेयकको मस्यौदा एक महिनाअघि चलचित्र

विकास बोर्डले मन्त्रालयमा पठाएको बोर्डका अध्यक्ष दिनेश डिसीले जानकारी दिए । 'हामीलाई रहेको कानुनी कठिनाइलाई नयाँ चलचित्र ऐनले सहज गर्नेछ । चलचित्र ऐनले यस क्षेत्रमा आवद्ध सबैलाई लाभ दिनेमा हामी विश्वस्त छौं, उनले भने ।

समावेशी सिद्धान्तको आधारमा दुई महिलासहित बोर्ड सञ्चालक समितिमा पाँचजना सदस्य नियुक्त गर्नुपर्ने, यसअघि चलचित्र भवन अनुमगन र नियमनका क्रममा कारवाही र सजाय गर्ने अधिकार प्रमुख जिल्ला अधिकारीलाई हुनेमा प्रस्तावित विधेयकमा रु १० लाख

जरिवाना र चलचित्र भवन बन्द गर्न सक्ने अधिकार बोर्डलाई दिने प्रस्ताव गरिएको बोर्डले जनाएको छ ।

पछिल्लो समय विश्वभर लोकप्रिय भ रहेको 'ओभर दि टप (ओटिटी)' मार्फत चलचित्र प्रदर्शन गर्ने, कल्याणकारी कोष कार्यविधिबाट सञ्चालन गर्न चलचित्र प्रशिक्षण प्रतिष्ठान गठन गर्नेलगायत प्रस्ताव गरिएका बोर्डले जनाएको छ । यद्यपि, प्रस्तावित विधेयकको पूर्ण मस्यौदा सार्वजनिक भने नभएको जनाइएको छ । अध्यक्ष डिसीले कार्यभार सम्हाल्नु भएदैंछि चलचित्र ऐनका लागि काम गरिरहेका थिए ।

'म्युजिक भिडियो'मा स्थापित निर्देशकका चलचित्रले अपेक्षित सफलता पाएन

■ प्रभाव संवाददाता

काठमाडौँ- नेपालमा साङ्गीतिक श्रव्यदृश्य (म्युजिक भिडियो) निर्देशनबाट ठूलो पर्दासम्म पुग्ने निर्देशकहरूको संख्या उल्लेख्य छ । सानो पर्दामा दर्शकको मन जितेका यी निर्देशकहरूलाई चलचित्र निर्देशनमा सहज हुने विश्वासले प्रेरित गरेको देखिन्छ । सानो पर्दामा राम्रो छवि बनाएका निर्देशकहरू ठूलो पर्दामा अपेक्षा गरिएअनुसार सफल भएका देखिदैनन् । 'म्युजिक भिडियो'मा चम्किएका धेरैजसो निर्देशकहरूले चलचित्रमा आफ्नो कामले प्रभाव छाड्न नसकेको स्वयम् निर्देशकहरू नै स्वीकाउँछन् ।

नेपाली टेलिभिजनमा गहिरो छाप छोडेका भूपण दाहालले 'डिजिटल' प्रविधिमा बनेको पहिलो नेपाली चलचित्र 'कागबेनी' मार्फत ठूलो पर्दामा प्रवेश गरे । परम्परागत कथ्य शैलीभन्दा फरक यो चलचित्रले समीक्षकको ध्यान तान्यो, तर व्यावसायिक रूपमा असफल भयो । निर्देशक दाहालले त्यसयता दोस्रो चलचित्र निर्देशन गरेका छैनन् । त्यस्तै निर्देशक आलोक नेम्वाङले चलचित्र 'सानो संसार' लिएर ठूलो पर्दामा प्रवेश गरे । चलचित्र प्रदर्शनअघि उनको कामको चर्चा भए पनि त्यसले दर्शकलाई चलचित्र भवनसम्म तान्न सकेन । न समीक्षकले यसलाई उत्कृष्ट भने, न राम्रो व्यापार भयो ।

यसैगरी, प्रशान्न पौडेलले निर्देशन गरेको 'स्वर', निकेश खड्काले निर्देशन गरेको 'जिन्दगी रक्स', सङ्गीता श्रेष्ठले निर्देशन गरेको 'कथा काठमाडौँ', विशाल भण्डारीले निर्देशन गरेको 'कोहलपुर एक्सप्रेस', प्रवीन श्रेष्ठले निर्देशन गरेको 'मोक्ष', सुब्रत आचार्यले निर्देशन गरेको 'अधकृष्टी' पनि व्यावसायिक रूपमा सफल हुनसकेन । प्रदर्शनअगाडि भएको चर्चाले दर्शकलाई चलचित्र भवनसम्म आकर्षित गर्न सकेन । गत वर्ष निकै आश गरिएको गायक प्रकाश सप्तलेले निर्देशन

तथा अभिनय गरेको चलचित्र 'वसन्त' पनि व्यावसायिक रूपमा असफल भएको छ । प्रदर्शनको एघारौँ दिनसम्म सञ्चार तथा सूचना प्रविधि मन्त्रालयअन्तर्गतको 'सेन्ट्रल म्यानेज्मेन्ट टिकट सिस्टम' (वक्स अफिस)मा यस चलचित्रले रु एक करोड ८६ लाख (घरस) व्यापार गरेको तथ्यांक छ । चलचित्रले अपेक्षित सफलता पाउन नसकेको निर्देशक सप्तले पनि स्वीकार गरिसकेका छन् । सामाजिक सञ्जालमा संक्षिप्त प्रतिक्रिया दिँदै उहाँले कमीकमजोरीलाई आउँदो चलचित्रमा सुधार गर्ने उल्लेख गरेका छन् ।

'म्युजिक भिडियो' निर्देशकहरू ठूलो पर्दामा किन असफल हुन्छन् ? यो प्रश्न उठनुमा प्रदर्शनरत चलचित्र 'वसन्त' कारण बनेको छ । किनकि गीतसंगीतमा स्थापित नाम 'प्रकाश सप्तु' चलचित्रमा असफल भए । निर्देशक निकेश खड्काले प्राविधिक रूपमा ज्ञान लिएर चलचित्र निर्देशन गर्नुपर्ने आफैँले मनन गरेका छन् ।

'सांगीतिक श्रव्यदृश्य बनाउँदा हामीले गर्ने काम र चलचित्रमा गर्ने काममा निकै फरक छ । मैले पनि यसको भिन्नतालाई पहिलो चलचित्र निर्देशन गरेपछि महसुस गर्न पाएँ । चलचित्रमा निर्देशक बन्नुअघि कुनै न कुनै रूपमा चलचित्रको सुरुआतदेखि अन्त्यसम्म (घरस) व्यापार गरेको तथ्यांक छ । चलचित्रले अपेक्षित सफलता पाउन नसकेको निर्देशक सप्तुले पनि स्वीकार गरिसकेका छन् । सामाजिक सञ्जालमा संक्षिप्त प्रतिक्रिया दिँदै उहाँले कमीकमजोरीलाई आउँदो चलचित्रमा सुधार गर्ने उल्लेख गरेका छन् ।

'म्युजिक भिडियो' निर्देशकहरू ठूलो पर्दामा किन असफल हुन्छन् ? यो प्रश्न उठनुमा प्रदर्शनरत चलचित्र 'वसन्त' कारण बनेको छ । किनकि गीतसंगीतमा स्थापित नाम 'प्रकाश सप्तु' चलचित्रमा असफल भए । निर्देशक निकेश खड्काले प्राविधिक रूपमा ज्ञान लिएर चलचित्र निर्देशन गर्नुपर्ने आफैँले मनन गरेका छन् ।

समेत परिवर्तन ल्याएको बताए । 'सांगीतिक श्रव्यदृश्य तयार गर्दा हाम्रो आधा काम गीतसंगीतले नै पूरा गर्दिन्छ । त्यसकारण सहज लाग्छ, तर चलचित्रमा लेखिएका शब्दलाई काल्पनिक संसार बनाएर पर्दामा उतार्न सक्नुपर्छ । चलचित्र निर्देशन गर्दा कथा-पटकथा लेखन, छायांकन, सम्पादन, पार्श्वसङ्गीतलगायतका ज्ञान निर्देशकमा हुनु जरूरी छ । मुख्य कुरा त लेखिएको पटकथालाई पर्दामा उतार्नु नै हो', निर्देशक चाम्सले भने ।

अब यही वैशाखमा नै दर्शकमाफ् परीक्षा दिन निर्देशक नवीन चौहान आउँदै छन् । उनले तयार गरेको गीत संगीत र श्रव्यदृश्यमार्फत गायक सप्तु भैं दर्शकको प्रिय बनिसकेका छन् । निर्देशक चौहानको निर्देशनमा तयार भएको 'ऊनको स्वीटर' को व्यावसायिक नतिजाले पनि 'म्युजिक भिडियो' निर्देशकहरूलाई काम गर्ने तरिकामा समीक्षा गर्न सघाउनेछ ।

रंजशाला

केपी ओली कप

गण्डकी र काठमाडौँ फाइनलमा

■ प्रभाव संवाददाता

कास्की- पोखरामा सञ्चालन भइरहेको दोस्रो संस्करणको 'केपी ओली कप' टी-२० राष्ट्रिय पुरुष क्रिकेट प्रतियोगिताको उपाधिका लागि गण्डकी हिरोज र सिद्दी काठमाडौँ भिड्ने भएका छन् ।

मदन भण्डारी स्पोर्ट्स एकेडेमीको आयोजनामा जारी प्रतियोगितामा वर्षाका कारण पहिलो सेमिफाइनल खेल पाँच ओभरको खेलाइएकामा काठमाडौँले हिमाल फ्रेण्ड्स क्रिकेट एकेडेमीलाई १० रनले पराजित गरी फाइनल प्रवेश गर्न सफल भयो । यसैगरी दोस्रो सेमिफाइनल खेलको पहिलो इनिङ चलि रहँदा वर्षा भएपछि खेलको नतिजा टसबाट गरिएकामा गण्डकी भाग्यमानी बन्दै उपाधि नजिक पुन सफल भयो ।

टस हारेर ब्याटिङको निम्तो पाएको काठमाडौँले पाँच ओभरमा ५७ रन बनाएको थियो । खेलमा जितका लागि ५८ रनको

विजयी लक्ष्य पाएको हिमाल फ्रेन्ड्सले पाँच ओभरमा तीन विकेट गुमाउँदै ४७ रनमा समेटियो ।

ओपनर सुबोध ऐरी १३ रनमा आउट

भए । उनले आठ वलमा दुई चौका प्रहार गरे । आसिष तिरुवा १३ रनमा र अयुव चन्द २ रनमा नटआउट रहे । काठमाडौँका लागि मनोज यादवले दुई विकेट लिदाँ युनिश

विक्रम सिंह ठकुरीले एक विकेट लिए ।

काठमाडौँका ओपनर ऋत गौतमले सर्वाधिक २८ रन बनाए । अर्जुन घर्ती १३ र दीपेन्द्र रावत आठ रनमा नटआउट रहे । टस हारेर ब्याटिङको निम्तो पाएको अन्तरियाले १३ ओभरको तेस्रो वलमा चार विकेट गुमाउँदै एक ४६ रन बनाउँदा वर्षाका कारण खेल रोकिएपछि निर्णय टसबाट गरिएको हो ।

गत चैत २३ गतेदेखि सुरु भएको प्रतियोगितामा कूल १६ टोलीले उपाधिका लागि प्रतियोगिता गरेका थिए । प्रतियोगिताको फाइनल खेल भोली सञ्चालन हुनेछ । ब्याम्पियन टोलीले नगद रु १० लाख र उपविजेताले नगद रु पाँच लाखका साथमा ट्रफी, मेडल तथा प्रमाणपत्र प्राप्त गर्नेछन् ।

यसैगरी 'म्यान अफ दि सिरिज' ले नगद रु ३० हजार, वेष्ट बलर, वेष्ट ब्याटरले जनही नगद रु १० हजारका साथमा ट्रफी प्राप्त गर्ने आयोजक मदन भण्डारी स्पोर्टस् एकेडेमीले जनाएको छ ।

एनएसएल फुटबल

■ प्रभाव संवाददाता

काठमाडौँ- लिग चरणको अन्तिम खेलमा धनगढी एफसीलाई पराजित गर्दै एफसी चितवन नेपाल सुपर लिग (एनएसएल) फुटबल प्रतियोगिताको प्ले अफमा पुगेको छ ।

त्रिपुरेश्वरस्थित दशरथ रङ्गशालामा बिहीबार भएको खेलमा धनगढी एफसी विरुद्ध ३-१ को उत्कृष्ट पुनरागमन जित निकाल्दै एफसी चितवन पहिलो पटक नेपाल सुपर लिगको प्ले अफमा प्रवेश गरेको हो ।

चितवनको जितमा नेदिर मास्नोभोभ र जय गुरुङले गोल गर्दा एक गोल आत्मघाती भएको थियो । यता धनगढीका लागि

जर्जप्रिन्स कार्कीले गोल गरे । खेलको सातौँ मिनेटमा जर्जप्रिन्सको गोलमार्फत धनगढीले अग्रता लिएको थियो । नेदिरले खेलको १४औँ मिनेटमा पेनाल्टीमार्फत गोल गर्दै चितवनलाई बराबरीमा ल्याए । छिरिङ गुरुङको प्रहार बक्स भित्र धनगढीका रक्षक अशोक खवासको हातमा लागेपछि चितवनले पेनाल्टीमा अवसर पाएको थियो ।

पहिलो हाफको इन्जुरी समयमा जयले गोल गर्दा चितवन २-१ ले अगाडि बढ्यो । उनले छिरिङको क्रसलाई पोस्टको दिशा दिए । त्यसैगरी अमृत श्रेष्ठबाट खेलको ५४औँ मिनेटमा आत्मघाती गोल हुन पुग्दा चितवनले ३-१ को अग्रता

लियो । भिक्टर मानसारेको क्रस अमृतको खुट्टामा लाग्दै गोलमा परिणत भएको थियो ।

जितसँगै ६ खेलमा १० अङ्क जोडेको चितवन तेस्रो तथा पहिलो हार बेहोरेको धनगढी समान खेलबाट ११ अङ्कका साथ दोस्रो स्थानमा रहे । चितवनको यो जितसँगै काठमाडौँ रेजर्सको यात्रा भने लिग चरणमै सिमित बनेको छ । चौथो स्थानमा रहेको पोखरा थन्डर्ससँग समान आठ अंक रहे पनि काठमाडौँ गोल अन्तरमा पछि पच्यो ।

अब पहिलो क्वालिफायरमा ललितपुर सिटी एफसी र धनगढी तथा एलिमिनेटरमा चितवन र पोखरा भिड्नेछन् ।

■ प्रभाव संवाददाता

काठमाडौँ- नेपाली क्रिकेट टोलीको आइसिसी ट्वान्टी-२० वरियता खस्किएको छ । नेपाल एक स्थान तल भर्दै १८औँ स्थानमा पुगेको हो । नेपाल आफूभन्दा तल्लो वरियतामा रहेको कुवेतसँग तीन रनले पराजित हुँदै हङकङमा यसै साता सम्पन्न चार देशीय ट्वान्टी-२० शृंखलाको उपाधिबाट वञ्चित भएको थियो ।

नेपालको रेटिङ प्वाइन्ट १६९ छ । एसोसिएट राष्ट्रमा नेपाल भन्दा अगाडि स्कटल्यान्ड, नेदरल्यान्ड्स, नामिबिया, युएई र अमेरिका १३औँ देखि १७औँ स्थानमा छन् ।

भारत वरियताको शीर्ष स्थानमा कायम छ । यसैगरी अस्ट्रेलिया, इङ्ल्यान्ड, न्युजिल्यान्ड, वेस्ट इन्डिज, दक्षिण अफ्रिका, पाकिस्तान, श्रीलंका, बंगलादेश र अफगानिस्तान क्रशमः दोस्रोदेखि १०औँ स्थानमा छन् । यता अलराउन्डको वरियतामा दीपेन्द्रसिंह ऐरी एक स्थान खस्किदै तेस्रो स्थानमा पुगेका छन् ।

यस्तै ब्याटिङ वरियतामा दीपेन्द्र ५६, कप्तान रोहितकुमार पौडेल ६६, आसिफ शेख ७० र कुशल भुर्तेल ९५औँ स्थानमा छन् । दीपेन्द्र र रोहित चार स्थान खस्किदा आसिफ र कुशलको वरियताकम कुनै परिवर्तन भएको छैन । बलिङतर्फको वरियतामा दीपेन्द्र ७८ र सोमपाल कामी ९६औँ स्थानमा छन् । दीपेन्द्र १३ र सोमपाल ९ स्थान खस्किएका हुन् ।

क्षतिको निरिक्षण

नेपाल विद्युत प्राधिकरणका कार्यकारी निर्देशक हितेन्द्रदेव शाक्य विहीबार धनुषाको ढल्केबर ग्रीडको निरीक्षण गर्दै । उक्त ग्रीडमा बुधवार आगलागी हुँदा दुई दिनदेखि धनुषा र महोत्तरीको लाइन अवरुद्ध छ ।

तस्विर: निरञ्जनकुमार साह/रासस

सोलुको थामेमा आरोही सम्मेलन

काठमाडौं (प्रस)- सोलुखुम्बुको थामेमा यही वैशाख ९ गते आरोही सम्मेलन (समिटस् समिट) हुने भएको छ । ‘जलवायु न्यायका लागि साथसाथै’ संस्थाले आयोजना गर्न लागेको उक्त सम्मेलनमा आरोही, जलवायु र पर्यटन विज्ञ एवं सरकारी तहबीच समूहगत छलफल हुने बताइएको छ । साथै सरकारले गर्न लागेको सगरमाथा संवाद कार्यक्रममा उक्त आरोही सम्मेलन जोडिएको छ । सम्मेलनलाई आज सगरमाथा संवाद सचिवालयले प्रदेश र स्थानीय सरकारसँग समन्वय गरी सञ्चालन गर्न स्वीकृत दिएको छ । साथसाथैका अध्यक्ष प्रजिता कार्कीले कार्यक्रमका लागि सरोकारवाला संघसंस्थासहित सरकारले पनि अपनत्व लिएकोमा उत्साहित भएको बताइन् । सम्मेलनमा सगरमाथा

आरोही कतारकी राजकुमारी आस्मा अल थानी, चर्चित आरोहीहरू कामारिता शेर्पा, मिड्मा डेभिड शेर्पा, तेम्वाछिरी शेर्पा, माया गुरुङसहितलगायतको सहभागिता हुने उनले जानकारी दिइन् । आरोही सम्मेलनमा जलवायु परिवर्तनका कारण गत वर्ष थामेमा हिमपहिरो गई समस्यामा परेका पीडितको सहभागिता रहने आयोजकले जनाएको छ । यो कार्यक्रममा नेपाल पर्यटन बोर्ड, नेपाल पर्वतारोहण सङ्घ, टेवा, नेप्जीज युथ फर क्लाइमेट एक्सन (एनवाईसिए) सहितका सङ्घसंस्था सहआयोजकका रूपमा छन् । नेपाल सरकारले यही जेठ २ देखि ४ गतेसम्म जलवायु परिवर्तन, हिमाल र मानवताको भविष्य शीर्षकमा विभिन्न देशको सहभागिता हुने गरी सगरमाथा संवाद आयोजना गर्दैछ ।

विश्वभरका नेपाली सेफ काठमाडौंमा

■ प्रभाव संवाददाता

काठमाडौं – विश्वभरका नेपाली सेफहरू काठमाडौंमा भेला भएका छन् । अन्तराष्ट्रिय सेफ सोसाइटीको आयोजनामा राजधानीको भूकूटीमण्डपमा आयोजित फूड फेस्टिभलमा सहभागी हुन उनीहरू काठमाडौं आएका हुन् । बुधवारसम्म दर्जनौं सेफहरू आइसकेको र यो क्रम जारी नै रहेको बताइएको छ । नेपाली सेफहरूको व्यक्तित्व विकास तथा नेपाली खानाको स्टरोन्तिका लागि भन्दै सोसाइटीले वैशाख ६ गते भूकूटीमण्डपमा फूड फेस्टिभल गर्न लागेको हो । त्यसका लागि आवश्यक सबै तयारी अन्तिम चरणमा पुगेको सोसाइटीका संयोजक अरुण अधिकारीले जानकारी दिए । उनले कार्यक्रमलाई सेफहरूको कुम्भमेलाको रूपमा चित्रित गर्दै सोहीअनुसार विश्वभरबाट करिब ५०० हाराहारीका सेफहरू नेपाल आउने अपेक्षा गरिएको दाबी गरे । विश्वका विभिन्न विश्व चर्चितसहितका होटलहरूमा नेपाली सेफहरू कार्यरत रहेका छन् । आफ्नो पाककलाबाट आफूलाई अब्बल सावित भइसकेका उनीहरू यहाँ भेला भएर नेपालमा पाककलाको प्रवर्द्धनमा भूमिका खेल्ने बताइएको छ । फेस्टिभलअघि विहीबार अन्तर कलेज कूकिङ कम्पिटिसन समेत गर्ने तय भएको छ । यस्तै ६ गतेको कार्यक्रममा विभिन्न राष्ट्रिय कलाकारको

प्रस्तुतिका साथै कुकहरूले आफ्नो कला कौशल प्रदान गर्नुका साथै विश्वभरका उत्कृष्ट नेपाली सेफहरूलाई अवार्ड समेत प्रदान गर्ने तय भएको छ । अधिकारीका अनुसार कार्यक्रमको उद्घाटन पर्यटन मन्त्री बड्ढी पाण्डेले गर्ने तय भएको छ । अहिले सेफ सोसाइटी कार्यक्रमलाई सभ्य र भव्य बनाउन लागिपरेको भन्दै उनले त्यहाँ रहने विभिन्न परिकारका स्टलहरू अवलोकन गर्न सबैसँग अनुरोध गरे । अधिकारीका अनुसार सोसाइटीको शाखा ३८ देशमा शाखा रहेको छ भने जसमध्ये १६ वटा देशहरूमा कर्मिटी बनिसकेको र बाँकी देशहरूमा टिम विस्तारको काम भइरहेको छ । उनका अनुसार २०१८ मा सेफ सोसाइटी

युईबाट सुरु भएको थियो । नेपाली सेफ सोसाइटीका अध्यक्ष एलबी कौशलका अनुसार नेपालको कानूनअनुसार समेत सोसाइटी दर्तामा छ । अन्तराष्ट्रिय नाम राख्न नेपाली कानुनले नदिएकाले अहिले नेपाली सेफ सोसाइटीको नाममा संस्था दर्ता भएको बताए । अन्तराष्ट्रिय सेफ सोसाइटी या नेपाली सेफ सोसाइटी सबै एउटै अंग भएको बताए । सोसाइटी पाककला क्षेत्रको विश्वव्यापी बजारीकरण गर्ने उद्देश्यले स्थापना गरिएका संस्था हो । हालसम्म यसमा ३५ हजार भन्दा बढी नेपाली सेफहरू स्वदेश तथा विदेशमा कार्यरत रहेको दाबी गरिएको छ । यस्तै संस्थामा ५ हजार भन्दा

बढी सेफहरू संस्थागत सदस्य छन् ।

नेपालको पर्यटन प्रवर्द्धनका लागि आयोजित फूड फेस्टिभलबाट नेपाली सिस्नो र हिँडोका साथै सबै नेपाली खानाको अन्तर्राष्ट्रिय प्रवर्द्धन गर्ने उद्देश्य राखिएको छ । यस्तै नेपाली पर्यटन समेतको प्रवर्द्धन, नेपाली सेफहरूको सीप र क्षमताको प्रदर्शन, नेपाली कृषि उत्पादनको प्रवर्द्धन गर्ने उद्देश्य राखिएको छ । फेस्टिभलमा ५० वटा स्टल, (४० वटा खानाका ५ वटा रेथाने वाली वालोको प्रदर्शन, ५ वटा पर्यटन जानकारी) रहनेछन् । खानाका स्टलमा विभिन्न जात जातिको खाना (नेवारी, थारु, राई लिम्बु, थकाली, आदि)को रहने अधिकारीले बताए । यस्तै मोमो, चाउमिन, सेलरोटी, खिर, हलुवा, पूवा, सिसोको सुप, दाल, तरकारी, अचार, हिँडो सेट, मही, दही, घिउ, मह, मिठाई, अकबरे खुसाँनी, फलफूल, आदिको स्टल पनि रहनेछ ।

उसो त सेफ पेसालाई सम्मानित र मर्यादित बनाउन तथा यसको वृहद प्रचारप्रसार गर्ने समेत आफूहरूको उद्देश्य रहेको भन्दै उनले पहिलो पटक हुन लागेको यो वृहद कार्यक्रमलाई सफल बनाउन सबैको सहयोग रहनेमा आफू विश्वस्त रहेको बताए । सोही कार्यक्रमबाट अन्तर्राष्ट्रिय सेफ सोसाइटीको नयाँ कार्यसमिति समेत चयन गरिने बताइएको छ । हाल अधिकारी संयोजक रहेकामा पहिलो महाधिवेशनबाट नेतृत्वसहितको कार्यसमिति घोषणा गरिने बताइएको छ ।

■ सुन्दरकुमार थकाली

मुस्ताङ- नेपाल-चीन उत्तरी कोरलानाकास्थित दशगजा क्षेत्रको नेपाली भूमिमा करिब एक दर्जन स्थानीय व्यापारीले नेपाली तथा चिनियाँ सामानको पसल सञ्चालन गरिरहेका छन् । सीमावर्ती गाउँपालिका लोमान्थाङ-२ र १ वडाकासाना व्यापारीले समुन्द्री सतहको चार हजार ६१० मिटरको अग्लो उचाइ कोरलापासमा बसेर नेपाली तथा चिनियाँ सामानको बिक्री गर्न पसल सञ्चालन गरेका हुन् ।

विसं २०८० को कात्तिक २७ गतेदेखि नेपाल-चीन कोरलानाका खुलेपछि, सीमावर्ती क्षेत्र छोसेरका स्थानीय तथा साना व्यापारीहरू कोरलानाकामा पसल र रेस्टुरेन्ट चलाएर बस्न थालेका लोमान्थाङ-२ छोसेरका युवा पासाङ वाङ्दीले बताए । कोरला नाका अवलोकनका लागि यहाँ पुग्ने आन्तरिक तथा बाह्य पर्यटकहरूलाई स्थानीयस्तरमा उत्पादित सामाग्रीका साथै चिनियाँ सामान बिक्री गरेर आम्दानी गरिरहेको उनको भनाइ छ ।

‘कतिपयले नाकामा पुगेका पर्यटकलाई खाजानास्ता र चियाकफी समेत बनाएर खुवाईन्छन् । नाकामा एक दर्जन व्यापारीले त्रिपाल टाँगेर व्यापार गर्दै आइरहेका छन् । कोरलानाका अग्लो सुक्खा पठार भूमि दशगजा क्षेत्रमा त्रिपालमुनि बसेर व्यापार गरिरहेका छन् । विहान उठ्ने बित्तिकै रेस्टुरेन्ट व्यवसायसँगै चिनियाँ पसलमा व्यापार सुरु हुन्छ । साँझ बिक्री गर्न राखिएका सबै सामान त्रिपालमुनि लगेर थन्क्याउँछौं । यसरी हाम्रो दैनिकी चलेको छ’, वाङ्दीले भने ।

उनले आफू पनि यहाँ व्यापार गर्न स्टल थापेर बसेको बताए । दुई महिनादेखि कोरलापासमा व्यापार गर्न बसेका पासाङले चिनियाँ व्यापार सन्तोषजनक रहेको उल्लेख गरे । दैनिक विहान ९ बजे कोरलानाको विज्वती भूमि लिन्चेमा पुगेर चिनियाँ सामान किनेर दिउँसो २ बजे फर्किने गरेका लोमान्थाङ-१ छोसेरकी लाम्पाछेसुङ

गुरुङले उल्लेख गरिन् । चीनले विहान ९ बजे चीनतर्फको नाका छिरेर दिउँसो २ बजेपछि मात्रै फर्किने नियम रहेको उनले जानकारी दिइन् । दजगजा क्षेत्रबाट चीनको भूमि लिन्चेसम्मको करिब ३०० मिटर दूरी रहेको भन्दै त्यहाँबाट आफूले बोकेर सामान ल्याउनुपर्ने उनले सुनाइन् ।

गुरुङले चीनको नाका प्रवेश गरेर जान सरकारले वितरण गरेको सीमापार पास देखाएर मात्रै जान पाइने उल्लेख गरे । ‘गाउँका धेरैजसो युवा विदेश गइसके, म भने यही नाकामा पसल चलाएर बसेकी छु’, उनले भनिन्, ‘दैनिक रु छ-सात हजारको व्यापार हुन्छ, फाइदा र दुई-तीन हजार हुन्छ ।’ गुरुङले कोरलानाकामा नेपाली पर्यटक आउने क्रम बढ्दै जान थालेको बताइन् । नाका खुलेपछि, बर्खायामभरि नाकामा त्रिपालमुनि बसेर दिउँसो चिनियाँ सामग्रीको पसल चलाएको बताउँदै उनले भनिन्, ‘हिउँदयाममा चिसो हुन्छ, पर्यटक पनि आउँदैनन्, यसैले जाडो महिनामा पोखरा भरेर व्यापार गर्ने गरेकी छु । घरायसी प्रयोजनवाहेक यहाँको सामान तल लैजान पाइँदैन, भन्सारले रोकिदिन्छ, यसैले पनि दुईचार पैसा आम्दानी होला कि भनेर यहाँ बसेकी हुँ ।’

कोरलानाकामा बसेर व्यापार गर्न उत्तिकै चुनौतीपूर्ण छ । पठार सुक्खा अग्लो स्थानमा लामो

समय बसेर व्यापार गर्दा लेक लाग्ने समस्या हुने गुरुङले बताइन् । नाका अवलोकनका लागि पुगेका कतिपय पर्यटकलाई लेक लागेर बिगामी हुने गरेका बताउँदै सरकारले कोरलानाका खुलाए पनि आवश्यक वातावरणमैत्री भौतिक पूर्वाधार निर्माण नहुँदा यहाँ बसेका व्यापारी तथा पर्यटकलाई स्वास्थ्यमा समस्या हुने गरेको उनले उल्लेख गरिन् ।

नाकामा खानेपानी र भरपर्दो शौचालय नहुँदा व्यापारी तथा पर्यटकले सास्ती भोग्नु परेको व्यापारीहरू बताउँछन् । नाकामा व्यापार गर्न बसेका व्यापारीलाई चीन सरकारले खानेपानीको सुविधा उपलब्ध गराएको गुरुङले जानकारी दिइन् । कोरलानाकामा कमजोर संरचनाको अस्थायी शौचालय निर्माण गरिए पनि त्यो भरपर्दो नभएको व्यापारीहरू सुनाउँछन् । नाकामा चीनको सामान ल्याएर बिक्री गर्ने स्थान रहे पनि खुल्ला पठारमा स्टल राख्दा हावा, धुँवाँ र धुलोको समस्याले स्वास्थ्य समस्या हुने गरेको उनीहरूको भनाइ छ । पर्यटकले जथाभावी फोहोर फाल्ने तथा व्यापारी फोहोर व्यवस्थापन गर्न नसक्दा सीमानाका दुर्गन्धित तथा प्रदूषित बन्ने गरेको छ । नेपाल-चीन उत्तरी कोरलानाका उपल्लो मुस्ताङका दुई पालिकाका लागि खुलेपछि, हालसम्म तीन हजार बढीले चीन प्रस्थान

गर्ने सीमापार पास पाइसकेका छन् । उपल्लो मुस्ताङका नागरिकका लागि घरायसी सामान किनमेल गर्न खुलेको यो नाकाबाट व्यापारी प्रयोजनका लागि नेपाली तथा चिनियाँ सामान आयात, निर्यात गर्न पाँच महिनादेखि पूर्ण रूपमा प्रतिबन्ध लगाइएको लोमान्थाङ-२ छोसेरका वडाध्यक्ष कर्मानाम्याल गुरुङले जानकारी दिए ।

नाकाबाट भन्सारले सामान ल्याएर बिक्रीवितरण गर्न नदिएपछि, कतिपयको रोजीरोटी खोसिएको उनले बताए । वडाध्यक्ष गुरुङले नाका खुल्ला भयो भनेर मात्रै नहुने भन्दै त्यसका लागि सरकारले भन्सार सञ्चालनका लागि आवश्यक पूर्वाधार निर्माण गरेर आयात, निर्यातलाई सहज बनाइदिनुपर्नेमा जोड दिए ।

नेपाल-चीन कोरलानाकास्थित न्हेचुङ भन्सारले स्थानीय व्यापारीलाई व्यापारिक प्रयोजनका लागि सामान ल्याउन नदिएपछि, आफूहरू अष्टयारोमा परेको लोमान्थाङ-३ ठिङ्गका साना व्यापारी कर्मान्द्रुक गुरुङले दुःखेसो पोखे । कोभिड सङ्क्रमणकालमा लगातार चार वर्षसम्म बन्द रहेको कोरलानाका खुले पनि उपल्लो मुस्ताङका नागरिकलाई खासै सुविधा प्राप्त नभएको यस क्षेत्रका नागरिकको गुनासो छ ।

नाका खुलेको डेढ वर्ष पुग्दा गत पुसदेखि न्हेचुङ भन्सार कार्यालयले राजस्व संकलन गर्न छाडेको छ । केही महिनाअघि उपल्लो मुस्ताङका एक व्यक्तिले अवैध रूपमा ठूलो परिमाणमा विद्युतीय चुरोट ‘भैप’ आयात गरेपछि, मुस्ताङ प्रहरीले नियन्त्रणमा लिएर कारवाही गरेको थियो । त्यसपछि, भन्सार कार्यालयले चीनबाट सामान ल्याएर बिक्रीवितरण गर्ने कार्यलाई प्रतिबन्ध गरेको वडाध्यक्ष गुरुङले जानकारी दिए ।

लोमान्थाङ गाउँपालिका अध्यक्ष टसीनबुं गुरुङले कोरलानाकाबाट सामान ल्याएर बिक्री गर्ने कार्यमा परेको कानुनी जटिलता र अष्टयाराहरूको समाधान खोज्न सरकारसँग पहल गर्ने प्रतिवद्धता जनाए । – रासस

नौ महिनामा २ अर्ब ३५ करोड राजस्व

■ प्रभाव संवाददाता

भद्रपुर (भापा)- आन्तरिक राजस्व कार्यालय भद्रपुरले चालु आर्थिक वर्ष २०८१/८२ को नौ महिनामा रु दुई अर्ब ३५ करोड १४ लाख ४४ हजार राजस्व संकलन गरेको छ । उक्त रकम गत आव २०८०/८१ को सोही अवधिको तुलनामा आठ दशमलव २६ प्रतिशतले बढी हो । कार्यालयको तथ्यांकअनुसार गत आव २०८०/८१ को (साउन-चैत) महिनामा रु दुई अर्ब १७ करोड १९ लाख तीन हजार राजस्व संकलन भएको सूचना अधिकारी एवं कर अधिकृत डोरराज सुनुवारले जानकारी दिए । चालु आव २०८१/८२ मा र चार अर्ब ६१ लाख राजस्व संकलन गर्ने लक्ष्य रहेको उनले बताए ।

गत आवको भन्दा राजस्व संकलन बढेको भए पनि चालु आवको नौ महिनाको लक्ष्यको ८१ दशमलव

४५ प्रतिशत मात्र राजस्व संकलन भएको कर अधिकृत सुनुवारले बताए । कार्यालयले नौ महिनामा आयकरबाट रु एक अर्ब सात करोड ९४ लाख ९४ हजार, व्याजवापत रु सात करोड १९ लाख ९४ हजार, मूल्य अभिवृद्धि करवापत रु ७६ करोड ७१ लाख नौ हजार, अन्तःशुल्कवापत रु ३९ करोड ९७ लाख ६७ हजार राजस्व संकलन गरेको छ ।

यसैगरी आयकर र मूल्य अभिवृद्धि कर नतिर्ने विभिन्न ११ वटा फर्म तथा कम्पनीहरूलाई कारवाही गरी रु एक करोड ७५ लाख असुल गरिएको कर अधिकृत सुनुवारले जानकारी दिए । ‘कार्यालयले राजस्व संकलनको लक्ष्य हासिल गर्न निरन्तर बजार अनुगमन र निगरानी गरिरहेको छ । यसका साथै कर बक्यौता राख्ने करदाताको बैक खाता रोक्का गर्ने, जग्गा रोक्का गर्नेलगायत कानुनी कारवाही पनि गरिएको छ’, उनले भने ।

२६ अंकले बढ्यो नेप्से

■ प्रभाव संवाददाता

काठमाडौं- नेपाल स्टक एक्सचेञ्ज (नेप्से) परिसूचक २६ दशमलव ४९ अंकले बढेर दुई हजार ७२२ दशमलव ७३ को विन्दुमा कायम भएको छ । तीन सय ११ कम्पनीको दुई करोड ३७ लाख ७३ हजार ७३१ किता सेयर ९० हजार ५५५ पटक खरिदबिक्री हुँदा रु १० अर्ब ७९ करोड ७३ लाख ६३ हजार २८२ दशमलव ३२ को कारोबार भएको नेप्सेले जनाएको छ ।

साताको अन्तिम कारोबार दिन बजारसँगै कारोबार रकम पनि बढेको हो । एक सय ८७ कम्पनीको सेयर मूल्य बढ्दा ५९ कम्पनीको मूल्य घटेको छ । अधिल्लो दिन रु सात अर्ब २६ करोड ५१ लाख २२ हजार दुई सय ४१ बराबरको

कारोबार भएको थियो । व्यापार शून्य दशमलव १५ प्रतिशतले घटेको छ भने अन्य सबै समूहका परिसूचक बढेका छन् । कारोबारमा नेपाल माइक्रो इन्सोरेन्स कम्पनीको सेयर मूल्यमा सकारात्मक सर्किट लागेको छ । एनआएससी एसिया डिवेन्चरको सेयर मूल्य सबैभन्दा बढी चार दशमलव ७९ प्रतिशतले घटेको छ ।

अब मात्र एक क्लिकमा...

www.prabhabinonline.com

facebook

www.facebook.com/Prabhab Online

प्रभाव दैनिक